

CVJEĆARKA

osmomartovska farsa

AKTERKE:

CVIJETA, angažovana didaskalija

RUŽICA, cvjećarka, 65 godina

NEVENA, vlasnica cvjećare LIJEPI POVODI, Ružičina kći, 33 godine

VIOLETA, Nevenina prijateljica iz srednje škole, nezaposlena, 33 godine

MAJA, radnica 1, zaposlena u cvjećari LIJEPI POVODI, 43 godine

JASMINA, radnica 2, bivša zaposlena u cvjećari LIJEPI POVODI, 50 godina

LJILJANA, radnica 3, Nevenina tetka po ocu, policajka u penziji, 63 godine

DEKORATERI - njih je između tri i pet, po izboru reditelja/ke

BUKET - jedan, statista, visine 1,90cm

prazna scena
po sredini scene -
rupa:
crna i dovoljno velika da kroz nju vidimo one koje su pod zemljom

imaju vala što i vidjeti-
da nijesmo pod zemljom, nego pod pločom,
koja je pod zemljom

pod zemljom, pod zemljom-
žive smo do Osmog
to je najvažnije
jes, dobro si joj rekla: pošto nas je opisala ka da smo mrtve
odavno

ova zgrada izgleda ka da se ruši
iako nije još pošteno ni useljena
do kraja
daleko bilo
đe mi radimo
ćuti dobro je
jedva je i ovo našla,
prije dva dana ovaj momak-
gazda ovog lokala iznad,
baš fin momak, mlad, s Cetinja
tako mlad, a već gazda?
fin, fin baš fin, i za cijenu je učinio
spasio nas je
ne pitaj:
đe bismo bez njega?

na ulicu
na protest povodom Osmog marta

a ko će da radi?

niko
ne zaustavlja prodaju cvijeća za Osmi mart
jer se ne isplati
a trebalo bi

nema problema, kaže
imate prostor,
ali da mi daš popust na buket -
treba mi za babu

baš lijepo od njega
lako ćemo za babu
nego recite vi tetki šta ođe treba da se radi?
šališ li se ti?
smijeh
prirodni lijek mojim usnama bez osmjeha-

jutros se nakljukala tabletama protiv bolova
i za smirenje
šaku ih je popila
jer-
nije dobro

normalno da nije dobro
ne bi uopšte trebala da bude tu
nego ajde: nije moje da je učim

Ružo, kako Vam je zdravlje
bolje
posle operacije u toku koje su se ljekari borili na smrt
za njen život,
a sve to ima svoju cijenu...
pošto su im plate bijedne
ili barem tako kažu,
jer ođe sa ljekarima nikad ne znaš, da li to pričaju da bi uzeli pare
ili
čast izuzecima
takvih je malo,
sve manje

bruka i sramota
i to što kažeš

najmanji mi je problem moje zdravlje,
da mi je ono najmlađe dijete dobro,
a nije?
prije dva dana je opet imao napad:
nekontrolisano je vrištao, bacao stvari...

žao nam je
ali mi imamo svojih briga
prećih od toga tvoga -

pogodio te čašom u glavu
čaša se razbila,
staklo je prsnulo po pločicama
vaza je pala sa stepenica

kako i neće kad je neko postavio na ivicu
zna se i ko -
ona što ne zna ko joj glavu nosi

na mojoj glavi nema vidljivih znakova povrede, tek čvoruga
koja je bolna?

bila bi,
da nijesam popila tabletu
prvu s reda
sve su za smirenje
da ne osjećam

ali i dalje čuje i vidi

da pogledam?
nemoj
ne treba
bilo, prošlo, nije me namjerno
to je jasno

komšije su pozvale policiju
morala je da objašnjava
sve:
zašto njen sin ne može da pohađa ni jednu školu
jer je prosto to tako kako je ođe kod nas
neuređeno je i za normalnu decu, a ne za -
moje je dijete normalno, samo je...
sistem zaostao, a narod je primitivan

e čuš naš narod
a šta si očekivala?
bolest je svačija

intima

da ne bi smetale jedna drugoj najbolje je da svaka napravi svoj prostor za rad
a će ćete tetku?

samo polako, sad će Nena,
ona će nas rasporediti -
majka se od ove godine ne miješa u organizaciju posla

vrijeme ti je više bilo da predaš štafetu,
a ne ka one za praznik Mimoze -
babe od pedeset godina marširaju

imam i ja preko pedeset pa nijesam još baba
nego- oću li se ja prifatit ovih rozih?
ne, ne diraj ništa dok -
važi važi, sačekaću ja, kažem: nema problema
iako ih imam hiljadu
i jedan
problem

e pa je li, dobro je ako je tako
nije dobro nego odlično -
idem da ispalim,
neću da se petljam, da vas ne remetim, to je vaše
moje nije
ne znam ni što me je Nena zvala
sigurno je očekivala da će je brataničina, kad joj već posao cvjeta, poslati na neko putovanje, ako ne
već za odlazak u penziju, a onda možda za nadolazeći praznik
koga se, u tetkinom slučaju, već dugo niko ne sjeća

ja ne postojim,
mene nema

ja sam skroz izlapila, počela da zaboravljam
šta tražiš?
naočare
opet?
tišina
je li mi ko vidio naočari za blizinu?
pitam, jer se nijedna ne čini vješta da mi pomogne u traženju
kraj puš pauze

đe si ih poturila?

da znam ne bi ih tražila

a nije ni čudo, ne znaš de ti je glava od posla,
ne znam kako Nena postiže -
ona je munja, munja nebeska
vredniji joj je sat od nečijeg dana

ja sam u njenim godinama -
čuda činjela
ugrizem se za jezik
ako, ako...
samo neka je zdravo
pogledala me je
poprijeko
što bi se reklo
jer nije to namjerevala da kaže,
ali dobro, može i to -
kao da je uopšte važno
samo neka je lijep povod,
i da ih je što više

porudžbina imamo dovoljno
previše
ne žalim se
ali ako je planirala mene da joj vršim dostavu -
a nije sigurno...
doduše bolje to, nego da pišem poruke
imam ružan rukopis
to će Viki, ona je bila odličan đak -
jer je valjda to povezano s rukopisom,
kaže tetka koja joj nije bila na roditeljskom
ali to se zna
svi sve znaju, samo što ćute
ko je najviše obećavao, a dospio je -
žali bože, nemam riječi
ni ja,
ali uprkos tome ne zaklapam

brže prolazi vrijeme
svako nosi svoje breme
dok koračamo putem posutim ružama -
poruka je više za svadbu nego za Osmi mart
smisli ti nešto pametnije

a šta da smislim-

pušti bogoti
sad ćemo još glavu da razbijamo i oko poruka
kad stigne to na red videćemo
ja sam vazda bila kampanjaš
Nena je na mene
ako ja budem pisala biće nešto u stilu:
samo neka je
lijep povod,
i da ih je što vise

dobro vam je ime za cvjećaru
baš dobro
niko ne reaguje
jer te niko nije ni pitao za mišljenje,
već dugo
niko te ništa ne pita
ja znam da izvršavam naređenja
i to dobro
to mi je profesionalna deformacija

jesu li zadušnice devetog?
ćute, nije sasvim jasno da li zbog toga što je ovo podsjećanje na zadušnice sasvim izvan
konteksta lijepih povoda
u koje se smrt nekako ne uklapa
nikako
ne shvatam kako sam se našla ođe
dobro se snalaziš
i Nena je bila zadovoljna što može da ti pomogne barem ovako
da ti pruži ruku
u najtežim trenucima
ti skrene misli
na nešto lijepo
prelijepo - kao što je Osmi mart
ima li išta ljepše
samo što se posla tiče-
neka nam je Bog upomoć

oće, oće, baš će nam on pomoći
da nam barem skuva kafu ako ne šta drugo
nasmijem se
mislim na Boga koji čuču u ćošku i kuva slađu, bez šećera, gorčiju, tanku, pola šolje, s pjenom,

bez pjene, sa tri kocke šećera, vruću pijem
žene, ovo nije kafić, rekla bih
skuvaj i Neni, sad će i ona
ona pije hladnu, pa taman da srrkne kad dođe, da se malo okrijepi
kafom i cigarom

povrh svega je morala prije dva dana da promijeni i banku
neka neka, zna ona što čini, vazda je znala s parama, to joj je na babu
na mene sigurno nije -
ja sam jeftina radna snaga
neudata tetka

a ko, ko mi je bliži od brata?
ko će kome, no svoj svome
da zagorčava život
moj se brat ubio, podsjetim sebe

kome sad da pomognem
svima
ruka ruci
i obratite pažnju na to što je najkritičnije

pored njih, mimo njih, preko njih samih
vodi put do Osmog marta
put posut ružama, margaretama, ljiljanima, karanfilima
sto nekakvih matranka
ruskus
e čuš ruskus

kad već pomenuste
znate li koliko se Rusa doselilo ođe?
ne pitaj
a što je ovo?
mini ruže
mirišu vala i neraspakovane

vodu imate u gornjem kupatilu,
ali se pazite uz stepenice nema ograde
najbolje je da ja fizikališem
i ja ću s tobom, jer ja ti veze nemam
sve mogu da radim samo ne mogu uz stepenice
ne znam engleski,

a u kvart se doselilo baš puno stranaca
doselilo, doselilo i što ćemo sad?
ništa bez da širimo noge
na šta je svi pogledaju

nije ni čudo
tetka bi -
iznenadila je i samu sebe
što je-
jedina sam ode bez čojeka
na jednog bogatog Rusa ne bih se žalila
takvi su već zauzeti
ili razvedeni,
a sad šetaju mlade
i slade

manje je više -
nova su pravila u pravljenju aranžmana
moda se mijenja
i voda svaki dan
jasmina će bukete
ada sve ćemo bukete, polako žene naučićete sve, nema odje ništa komplikovano
a smislite li što ćete s tetkom?

tetka, sve ćeš savladati
kaže prva radnica
koja se, kad uđe neki stranac u salon snalazi rukama i nogama
i zubima kida traku
nikad ne znam đe ostavljam makaze, ali su mušterije zadovoljne
e pa to je jedino važno
da posao ne trpi

da ih nijesi ode poturila?
evo ne znam
nego gledam -
šta radiš s tim paketom
pomjeram ga, tražim ti makaze, evo makaza
e ćorava li sam

raskrčiću ja ove pakete, da možete da prolazite

da je barem neka korist od mene
ne diraj pakete, jer onda nećemo znati đe je šta
ovako baš znamo đe nam je alat

ionako ga nema dovoljno
kupila je juče trideset novih kanti i dvoje makaza
a nas je šest
ako ne brojiš ovu što nam odozgo soli pamet i poziva nas na emancipaciju čoče
emancipovaću se ja sama, samo ne mogu praznog novčanika

i svake godine tako kupuje alat
a nije ni malo jeftin, pravo da vam kažem
čuvajte alat
ja ga nemam
radi sa tim što postoji
snalazim se u haosu

biće ođe veselo vidim ja
polako
ne dižite paniku
ni prašinu kumim te Bogom
ugušićemo se

evo neću, ne moraš me kleti
moglo je i gore
uoči praznika
važno je da se ti ne šekiraš
šta god ne funkcioniše -
pusti mene
ne držim te, nego te nema
pa znaš i sama će sam
rješavaš druge probleme
u banci
ti si paničarka
s razlogom-

buketi se neće praviti sami
a neće se praviti ni odmah
prvo mora sve da se očisti je li tako?
tako je
niko ne kaže ono što se podrazumijeva da znaš
ako si završila dva fakulteta i magistarski i
radiš nešto o čemu blage veze nemaš
ali brzo učiš

znaš kako je bilo nekad kad smo mi držali prvu cvjećaru
teže je bilo

prije
sve je bilo teže
sad je baš prelako
lakše je - ima ovaj alat pa s njim
ja nemam alat
snadi se
mi smo nekad
mi
cvjećaru sam držala ja
pa, jes, jes
ja sam ti samo čuvala djecu
pijana
tetka je tetka
i tu titulu joj niko ne može osporiti
uprkos tome što je zamoljena
čuš zamoljena, naređeno joj je, da se ne miješa u raspoređivanje žena
same nek se raspoređuju
tako je najbolje
kako za koga
za mene sigurno ne

trideset godina si u ovom poslu
ima li toliko zaboga
ima i više
u gradu je falila cvjećara
oće da kaže da se umiralo stalno, uglavnom od raka pluća
ljekari su sumnjali na -
crnu ekološku rupu
po sred sredine grada

jalovište
bilo prošlo

svaka vama čast, odlično ste vas dvoje to tada smislili, hrabro, vrlo hrabro, još u ono vrijeme,
tek prošle sankcije,
a i da nijesu -
smrt ne bira
ne vala, ka da je ćorava

možeš li bez očiju?
moram
snalazim se
na tuđoj mucu

se najbolje zarađuje

više se ne bavimo smrću,
ali se ona bavi vama
jes, ka i politika
daleko bilo
da smo opet htjeli njome da se bavimo
otvorili bi cvjećaru na Čepurke
a đe tamo je baš velika konkurencija
osim kad je u pitanju jedinac
tada svi imaju posla preko glave
mi je bilo
ćutim -
jer mislim na svog brata
jedinca

teško ćemo izdržati mi ođe
bez prozora
jedva je i ovo...

pa jes, jes, rekoste,
samo nema brate vazduha
vazuha ima i pun je ugljenika, jer se u podrum ulazi iz podzemne garaže
ljepota božja
kada se neko od auta izveze u spoljni svijet
onda i kiseonik ugrabi brže bolje -
pih

pade li vam to taj paket
neće ni abera
kud mene nađe kad znaš da imam slabe reflekse
violeta pokupi ruže
koje su ispale iz paketa kome se probilo dno
ja ne mogu od kičme
a ti svakako nemaš alata
đe su s ovim
ne pitaj me ništa ti ja ne znam
poturi bilo đe i ajmo nas dvije
đe?
da danemo dušom i
jednog pripalimo
i ti pušiš ka Turčin

e bože kolko stanova su pokupovali ode u ovo zgradu preko puta
reče Nena
kaže da je sve ovo njihovo
a ne znaju riječ srpskog
ni crnogorskog
to je isto
nije isto

puštite politiku
uoči Osmog marta
uprkos tome što bi to trebao da bude političan praznik
ne kažem jer-
kao da ih zanima
zanima ih, ali
šest žena ne može promijeniti
može
teško je preteško, ali podižem paket pun prašnjavih ruža
treba da ih istuširaš
nemoj ti ja ću, ja sam ih i prosula
ti sad radiš. nešto drugo
šedi će si
ne zanovijetaj više
pritajim se
prećerala sam, vidim i sama
što znam, samo -

ja u životu nijesam videla ovoliko biijesnih kola na jednom mjestu
ni ja ovoliko mrtvog cvijeća
oćete li moći?
izdržaćemo nekako
đe Turci tu i mali Mujo
samo ćeš morati da smanjiš pušenje Mujo
nijesmo još ni počele, a ja sam već krivac
dežurni
policajac

puno radi
evo samo u zadnja dva dana koliko se natrčala
mora bogami-
ko oće da radi pošteno mora i da se potruđi
trudim se, zaista se trudim
ali kao da to nikoga ne zanima
da nećeš medalju

a jes čočē, sve mogu da shvatim, ali da nije imala vremena da tetku sačeka juče na autobusu,
još dobro zna da se ja u Podgoricu snalazim ka Marica u kriv
kurac

a živjela si u Beograd

baš zato je juče ušla u taxi

i odro me je

sramota

a kako nije sramota osam ipo eura od autobuske

stvarno te je odro

imao je i koga

što ulaziš u taxi na autobusu?

pa kad ne znam

stvarno kako ovaj narod ođe preživljava

kako, objasnite mi kako

si ti juče platila taxi

ako si ga uopšte platila

platila sam joj ga ja

tačno me je bilo sramota da te zovem, ali što ću

a ništa

sačekala sam je ispod zgrade, dala joj deset eura

je li moguće da nije imala za...

kao da je to neka

sramota da ne častim taksistu, taman posla, baš neki fin čovjek, ispričasmo se pošteno

da je bio mladi tačno bih...

udala se ne bi?

ne, to ne

od mojih para su platili procjenu štete kad im je voda odnijela imanje prodala sam sav nakit
koji sam dobila za svadbu prije 40 godina

moja snajka, vikala je sa stola, mrtva pijana

grlila te i ljubila šminku ti je pokvarila

u trenutku kad me je polila litrom vinjaka osjećala je da želi da pobjegne sa sopstvenog vjenčanja

ni brat joj nije puno zaostajao

sad mi je pred očima

ponovilo se ne povratilo se

pojma nemam, ja nijesam zlopamtilo

sve čega se sjećam je: rubin kruševac

morala sam da presvučem vjenčanicu

ali je ostala trajna fleka

koja se nije oprala kao i sve bijelo

svaki put kad uključi mašinu na devedeset

sjeti se -

ne osamdesetih, nego da je zaboravila da opere vjenčanicu
kao da nekome treba
meni sigurno ne
neću se udavati
a nije ni moderna više
zato je najbolje da -
visi u ormaru
skuplja prašinu
kao i vaš brak

imam jednog brata
i ja
sam ga imala
navikavam se da to izgovaram
što prirodnije-
kao da je tek ubrano s livade
stranci to vole
kao da je to da ugađamo svakom đavolu nešto najnormalnije
daleko smo mi od svake normalnosti
daleko, daleko

odzvanja mi u glavi

nije mi dobro

ne kažem to
izlazim da zapalim cigaretu
dok mi svjedočimo tradicionalno lošim odnosima između zaove i snahe u našim familijama
od kojih je svaka nesrećna na svoj način
dok uvlačim prvi dim
pripalim i tetki
koja mi nije tetka
vidim da ćeš mi biti drug
duvandžija
oslovljava me u muškom rodu
ne obraćam pažnju
ođe je to tako
naopako
oli s nama
vi slobodno, ja moram da donesem još robe odozgo, sinoć smo istovarale i u radnju, nijesmo više
mogle stepenicama gore dolje gore dolje sto puta
a šta je ovo što je ođe
tu nema ni trećina

au

tek ćeš ti da vidiš šta je Osmi mart u Podgoricu,
prošle godine smo-
sve prodale, do dvanaest sati nijesmo više imale ni jednu ružu
tako da moramo ostaviti sa strane, Nena je rekla
napomeni je, da ne zaboravi
ajde ti u radnju, rekla bih joj-
ja nijesam asistent nego majka
koja se suzdržavaš od miješanja
u sve

vaša posla

naša posla

e vala prije nego što izdimimo još po jednog nećemo nastavljati, juče sam se pošteno natrčala
dok sam stigla na autobus
prije nego je taksista odrao
nijesu joj dali ni popust za penzionere

na koji je imala pravo

bila je sugurna u to

da će penziju dočekati...

dok je nijesu razuvjerali

bez trunke empatije

da je korisna samo dok crnčiš

i rađaš

istovarale smo sinoć do dva, do tri,

reče

a ko je sad u radnju, pitala bih

ali ne pitaš jer znaš -

niko

bolje da se ne šekiraš

nijesam nezadovoljna kakva je radnica, samo-

šta?

samovoljno donosi važne odluke

istovarala je ona i do pet predprošle godine, tako da-

još uvijek ima sasvim dovoljno vremena da prevaziđe samu sebe

to teško

do Osmog marta ostalo je još šest dana,

a to je sasvim dovoljno vremena

da se izgori na poslu

nego me zanima kako ti muž toleriše
ta tvoja odsustva od kuće?
moram da radim -
najbolji je izgovor, u kome, kao u svakom dežurnom izgovoru, ima pomalo istine
muž ka muž-
svoju sviđa,
dok ne poludi
imaš ti dobrog muža
predobrog
to se odma vidi
ko kući tuče ženu a ko je dobar muž -
svaki koji ne tuče je dobar
to svoje odsustvo nadoknadim, zbog osjećanja krivice
uglavnom - kuća blista, kuvam ono što najviše voli, učim sa decom, vikendom idemo ne kod
mojih nego kod njegovih-
jer su udajom njegovi postali tvoji ali tvoji nijesu postali njegovi,
davno se je reklo u ovom narodu za žensko dijete da je tuđa sreća
kod njegovih
puna kapa posla,
kuća je to, selo, stariji ljudi-
boli ovo, boli ono...
barem se nadišeš vazduha
na onu ariju
ođe sve pomalo miriše na...
šta se ovo čuje
ventilacija
e bravo
isključite ovo, znate li da je ođe slabo napajanje
a jes bravo ovo je novogradnja
ne znam ni ko je uključio
ja greškom
ošamuti me čist vazduh
koji udišem samo jednim dijelom pluća, jer mi je drugi dio trajno oštećen od tuberkuloze koju
sam imala prije tridesetak godina
ljekari su sumnjali na
najgore
crna rupa usred grada
a i da je nije bilo mene ne bi promašila
svaki đavo se lijepi na mene
bolest ne bira
vrijeme leti

a leti i Maja, u radnju
ka pčelica je,
s cvijeta na cvijet
od praznika do praznika
koji se, uprkos svemu, drži
i treba, ako, treba voditi računa o sebi

oćeš li kafu?

pet sam ih popila od jutros, a imam kiselinu
znači oćeš

nemoj mi punu šolju, juče sam se ispovraćala, još me boli želudac od puta -
uđoh u nekakvog Beranca đavola nijesam ni znala da ide okolo, zaspala čim sam śela, poslije,
u neka doba se probudih, niđe autoputa, mi niz Moraču, e rekoh e ću glavu danas izgubit
nijesi ti još za bacanje u Moraču
a nemoj me tješiti, jedva sam vam se dokotrljala
i ne tješi je,
procjenjuje je-
kao robu

imale su posla dok su ovo prenijele

Maja je vuk

zar ne reče da je pčela

nekad je bila ruža

ili karanfil

koji je tetka u svoje vrijeme bacala na tenkove
vremena se mijenjaju, a sa njima i načini kako
ženama oko vas pokazati da je cvijeće tu umjesto vas
to je uvijek dobar izbor kad se ide na groblje,
u nedelju
su zadušnice

posjetićemo vječnu kuću mog brata

pisalo je u čitulji na kojoj nije bilo onog klasičnog dodatka:

i okititi je cvijećem

pristojno su ućutale, ne znam baš da li za čitav minut, meni je djelovalo kao da je prošlo barem
deset prije nego što se jedna od njih prisjetila da mi izjavi saućešće

ostale smo to već prećutno učinile

jutros ili juče,

ne sjećam se više

crnina ih je podsjetila na to što su već čule,

ali se čovjek u trenutku zbuni, zaboravi

oprosti

nema na čemu

a kako su ti roditelji
borbeno
mora čovjek da se bori dok je živ

a šta je nama naša borba dala -
cvijeće iz Holandije ubrano za Dan zaljubljenih
dobro je čiče,
nećemo sad ozbiljne teme
ni sad ni nikad
više

znate li šta se slavi četrnaestog februara?
osmi mart
sve se nasmiju iako
pomalo uzdržano, tek reda radi
bila neka anketa u Beograd
e vala si trebala ostati tamo

ne zna što se vraćala
a znam kako ne znam: zbog majke
o kojoj je preuzela brigu
i to je tačno
jer brat
gleda svoga posla
muči svoju muku
mučenik je on veliki ne pitaj
pomislim-
e čuš zbog majke, kao da mi o njoj nijesmo vodili računa
jeste vala, neđeljom, kad završite sve ostale obaveze i nemate šta drugo da činite

ovo sjećanje budi nemire, moj Beograde, zagrlj me
išla bih da je slušam samo da ne radimo
mogu da pričaju što god oće, ali Ceca je podigla dvoje siročadi sa parama koji je njen muž oteo,
opljačkao, pokrao
rekla bih -
oteto je proketo,
ali ne komentarišem, jer tetki koja je bacala karanfile na tenkove to sigurno baš ništa ne znači
ceca je ceca
muzika se ne miješa u politiku osim kad
prelazi granice lošeg ukusa

fali nam neka muzika
meni ne fali

muka je to, muka velika,
ali što ćeš u ovom skladištu ispod zemlje
bez prozora-
u grobu leži on

ođe je tijesno
ma nije nego je nekako nepregledno
kako i neće, ovolika količina
svega ima
pa ko voli nek izvoli
pomozi mi s ovim
što?
moraćemo drugčije da se rasporedimo
ajde ti, pušti ti mene
dako se rasporedim u šezdeset kvadrata
ima li ođe toliko zaboga?
a ima kako nema, veliki je ovo prostor, samo što je
loše napravljen
slabe instalacije, a i zatrpan je nekakvim gumama
reklo bi se da su, ako ne od šlepera, a ono sigurno od kamiona, smrdljive gume koje mirištu na
drum i prašinu
šoferi, šoferi, e da vas je više, volim volim volim kad na muško miriše

ajmo žene, što ste tako utučene?

muž me tuče, povremeno,
ali čutiš o tome
jer nije toliko strašno
podnošljivo je
jer je nevidljivo

pipam čvoruku smanjuje se
dobro je
kako je moglo biti zlo i naopako
mogao je sebe da povrijedi

sebe je i povrijedio

i vas

oće li se zaboga ljutiti što smo napravile stolove od ovih guma
nove su, da nešto ne oštetimo
što ima da se ljuti, malo smo sredile

i još ćemo
svaka neka napravi sebi đe joj najbolje odgovara
u podrumčinu
nego đe?
na ulicu ?
ne sigurno -
da se narod sprda sa vama
jes
podrumčina nekako ide uz gumetine
snadite se-
parola koja pomaže svakome
i nikome
ne mogu reći kako se osjećam
jer to zapravo nikoga ni ne zanima

dići ćeš prašinu pa tek onda nećemo moći da dišemo,
kasnije ćeš čistiti
imamo kad, zajedno ćemo
stojim tamo, i dalje bez alata
je li ti problem da skočiš do apoteke i kupiš mi masku?
nije mi problem u nadi da će mi dati sitno
jer nema
u slučaju da mi ne ponudi najnormalnije ću reći apotekarki-
istinu,
sigurno ne
nemam sitno, logično zvuči
ni krupno
ni za burek koji poručuje tetka
nešto sam jutros ogladnjela
ima pite, srećom
pravila za doručak u pet
domaće kore
njih dvojica to vole
kad već mene nema na vidiku
komentarišu me

znam to
kako je radna i vrijedna
a bila je najbolji đak, najbolji student
bruka i sramota
ne moja pomislim
da skratim priču
tačno mi je neprijatno bilo da je pošaljem za masku

isto tako kao što joj je bilo neprijatno da meni da otkaz prije dvije godine
ali se ta neprijatnost na njenom licu tada nije vidjela
možda se doduše odrazila na njen ionako loš san
slab

nikakav san

prredosjetila sam

da ćeš mi dati pare za masku i burek od kog je tetka srećom odstala jer eto ima domaće pite ne
samo za onu dvojicu koji će jutros morati sami da se snađu da otvore usta i sažvađu, nego i za
nas ostale

što se nagutasmo ove prašinčine

nijesam znala da ne smijem da čistim

žene

nemoj da se ustručavate jedite

ako ne već burek ili domaću pitu,

a onda jedna drugu

u tome ste nenadmašive

nenadjebive

što bi rekla jedna pokojna Borka za ljudska prava

jer žene su ljudi

jesu bogami

uglavnom-

pojele su me godine

koje su pojeli skakavci

drago mi je što si opet sa nama

više sreće

ovaj put su me zvali na ispomoć,

jer je ova četvrta radnica na trudničkom

e neka je sa srećom, nijesam znala da je trudna

pa i nije, porodila se prošle godine

to je onda porodiljsko

kad se sjetim kako je za Osmi mart insistirala da bude tu i radi ravnopravno

a stomak do zube

slatka je bila, preslatka

stvarno joj nijesmo dale da diže ništa teško

ali džaba, napor je to, osmi mjesec, stomak do zuba

trbuhom za kruhom

idem pješke do petog sprata

tada smo živjeli u zgradi bez lifta

sa kesama,

pa onda kuvaj ručak

a sve vrijeme mislim samo oću li preživjeti porođaj sa 47 godina

visoko rizična trudnoća
sin
koga sam na kraju rodila Neni za rođendan
sudbina
tu je trebalo da počne naša porodična sreća
umjesto toga počeo je-
novi život
prva je rečenica mog oca nakon što je sahranio sina

a koliki joj je sin?
ćerkica
pa eto računaj prošle godine za Osmi mart bila je u osmi mjesec
ocu vala sad nemam preča posla nego da računam, ne zanima me vala toliko nego
pitam
čisto reda radi-
neka joj je živa i zdrava

moj sin je rođen živ
i ne sasvim zdrav
ometen je u razvoju
ali je tvoj
moj je -
ne kažem to
to se podrazumijeva
šta to-
da ga se muž pomalo odrekao
normalno
ču pomalo
ili ga se odrekao ili ga se nije odrekao
voli ga on
stvarno
ali ne prihvata sasvim da je njegov sin malo drugačiji od drugih
što će, nije ni to lako
ne, ne, njemu je najteže

ej kafano muko
ej živote, moja tugo

odzvanja mi u glavi dok razmišljam o muzičkom izboru koji bi razgalio tetkinu dušu
neka, neka, samo neka nešto svira
sviramo mi kurcu za Osmi mart

pazite šta sam vam rekla
jer to da je u pravu je -

važno, važnije, najvažnije,
ja sam sebi napravila tabelu
neka si
ja vala neću
nijesam još izlapila iako sam u penziju
taman tako, nego ajde
poslu se u zube ne gleda
iako u tvoje zube gledaju baš svi
neka gledaju
sigurno se pitaju pošto su
bićemo plaćene
stvarno ćete bićete plaćene
iako vam nije rečeno koliko
to zavisi od prodaje
koliko para toliko muzike

e bože koliko je para potrošio moj brat kad mu se sin rodio,
tri dana je častio i koga je znao i koga nije znao
dok sam ja ležala u bolnici
pa što si očekivala
da te drži za ruku
a što da ne?
recimo da je očekivala baš to
ni manje ni više nego to
ne može ti to ođe
daleko smo mi od...

primitivan narod smo mi, mnogo primitivan

što je dobra ova muzika baš dobra
ja je sama nikad ne bih puštila
zato sam te i preduhitрила
nije ti mjesto u ovom podrumu
nije mjesto nikome
osim bijesnim kolima
i duplim gumama u koje onaj fini fini baš fini momak pakuje
neka pakuje što god oće
to nijesu naša posla
ne, naša posla su
batali časti ti, nijesam danas došla da mi neko ode otvara glavu no
a šta je ovo u ovu kesu?

sokovi, ako bi neka

ja ne mogu sad
imaćemo kad
nego gledam da se nije šetila za tetku cigare da kupi
evo ti moj
neka, neka, imam još, no razmišljam što ću kad mi zafali, ovo se neće raskrčivati
razmišljam samo
od danas do šutra
preživljavam
vodite računa -
isključivo o sebi
kao i njen brat moj brat-
tvoj muž
tvoja briga
ti si ga birala
ti ga i trpiš
jer ova država
ne reaguje
na prijavu
povodom podužeg spiska

razvedri se
oću vala
sad sam mislila
ne pominji mi državu
ođe države nema
za većinu se ranije barem znalo da plaća ono što manjina pije tako da se nekako i moglo
dijelili smo teret
tuđih dugova
a sad
prestala sam da pijem

i to dočekasmo
neka je sa srećom
kad
nedavno
viđećemo do kad će te držati

trudim se iz petnih žila
napisao mi je brat u zadnjoj poruci koju mi je poslao
podrška treba, velika podrška, da bi čovjek ostao živ u ovoj rupi
a zna li se što ti je bilo sa bratom
ubio se
a što?

nije imao posao, rekla bih
ali ne kažeš
jer mnogi nemaju posao pa se ne ubijaju, iako -
sve začute
ni jedna ne kaže ono da ima posla ko oće da radi
to ne samo da nije tačno, nego je i trula laž

ima nešto trulo...

sve što je trulo slobodno bači
baš im je loše cvijeće ove godine
nikakvo
trebali su da ga isporuče prvog marta,
a isporučili su tek juče,
kasne dva dana
pa onda sve navrat nanos
baš ih briga nije njihovo
a ni naše
vaše je
ako kasniš sa plaćanjem faktura ne jedan dan, nego jedan sat, o čudu te zabave
nego čovjek mora da trpi

naročito ako je žena

što ih nije odma reklamirala
što je potpisivala fakture prije nego što je otvorila
što-
stotine i stotine paketa
hiljade i hiljade cvijetova
nema ni jedan ispod dva eura
najjeftiniji je -
nije ona, ja sam potpisala
ostavi ovo sa strane, ovo obavezno mora da se vrati
neka vide šta prodaju
smrdi na gubitak
čist kao suza
kad sam videla fakture, nije mi bilo dobro
ne komentarišem
ćutim

baš sam se našekirala
ne pitaj-
a što?

đeca su mi-
što ti je s decom?
našli su psa jutros na balkon
u đavole, dobro je, što me prepanu kad reče đeca
uvijek se misli na najgore
pa, je li mrtav?
odnijeli su ga kod veterinara

dodaj mi makaze molim te

a do kad će joj bit ova radnica na trudničko?
porodiljsko
isti đavo
u stomaku raste
ižedoh se živa zbog dece

e stvarno ne znam više
znam ja-
s tim treba pažljivo
neke žene vuku porodiljsko do novog trudničkog
ona je baš poštena devojka
dok opet ne zatrudni, pazi šta sam ti ja rekla
ne može to tako, ovo je privatna firma, ne možeš da budeš trudna kad ti se ćefne
i da ideš kući na kraj smjene
ako nijesi završila posao
sve druge obaveze-
dakle, muž
i njegov ručak u tri, u pet, u sedam
ka beba
na svaka dva sata
tako sam ga navikla
a nijesi imala ni puno izbora,
ako ćemo pravo -
istukao te je tada,
kad ručka nije bilo

u tri pizde materine!
što je?
pogledaj ovo života ti-
polomljene su glave ne jednoj
nego stojednoj
crvenoj
dva paketa

kako ovo pakuju
bože sačuvaj
bože pomози
bože, bože
može im se

glave dajte ođe
od njih ćemo korpice
za druge žene
koje neće imati pojma
da su glave bile polomljene
ker će ih našminkati tako
ima da ih udesimo
niko neće znati
e ne znam
nijesam više pametna
a nijesi nikad ni bila,
znam ja,
ali to što znam nikoga ne zanima
ako ćemo pravo
nijesi bila ni neka ljepotica
ne znam u šta se moj brat zagledao
znam ja
u smrt

nakon što me je pretukao dala sam otkaz
telefonom
nije se čak ni udostojila da dođe
a toliko smo joj činjali
bilo me je sramota da me vide
mušterije u cvjećari LIJEPI POVODI sigurno ne tuku svoje žene
zahtjevni su, baš zahtjevni
Rusi i Turci
Nena mi juče kaže: majko, molim te, nemoj puno da ušaraš s buketima i znaš šta sam joj
odgovorila -
ućiću od jasmine
koja je ođe dala otkaz
tako reci, crno na bijelo, ona je dala otkaz
mi smo je tolerisali
podnosili su me od kad su primili novu radnicu
nena je našla

skrajnuta sam zbog nje
skrajnuta si ti i prije mene

i prije nego što me ovaj pretukao, jer je zakasnila s ručkom
zlo i naopako

kući sam dala otkaz ovih dana
ti si srećna žena
neka se sami snalaze
sa bolesnim psom

ja sam shvatila da je mrtav
mrtva sam ja
mrtva umorna slušajući kako samo ti radiš, samo ti gineš na poslu

zna se ko je glavni za bukete,
to što nijesi bila za u cvjećaru
modra i ljubičasta i crna
za rad sa mušterijama treba spretnost, manipulacija, brzina
osmjeh
šta koga briga imaš li ti s mužem problema ili nemaš
tuče te, ni prvi ni poslednji
razvedi se

lako je reći

tog dana mi je iščao desnu ruku
nijesam mogla nedelju dana da se okupam

ne treba robovati mušterijama
ali dobro raspoloženje i ljubaznost su minimum

e tako, minimalistički, kao na ovoj fotografiji
pa očemo li odmah preći na bukete
ne, đe, samo joj pokazujem za kasnije
e pa dobro, ja ih svakako neću praviti
to sigurno
jer uprkos tome što možda ne pije
možda
ne pijem
ja ti vjerujem na riječ
a vjerujem i svojim očima
kad sam ti ja našla naočare
ni hvala da kažeš

nema vremena za zahvaljivanje

ruka ruku mijе
to je prirodno
cvijeće
more cvijeća
suvog
čisti moja majka na grobu mog brata

operi mi ovu kantu
lakša si
barem jedno trideset kila
vode je izašlo iz mene poslije operacije
dobro si živa ostala
bilo me je sramota od naroda
kako će mene kičma da strada,
a nema vala kud više
poslije tri porođaja
na živo
su me šili
iskasapili su me
a moglo je gore

i čime od svijeta se braniš
kao ruža sa dva nježna trna

e neka vala nijesam rodila
kad sam čula šta sve ženama rade
čemu se u ovom narodu popularno kaže-
kako žene prolaze loše na porođaju
ka bose po trnju
moglo bi pisati na osmomartovskim transparentima
ako ne baš ova, a onda jedna od prethodnih tridesetak stranica svjedočenja o emocionalnom i fizičkom nasilju iz najveće ljubavi i najboljih namjera najljepšim povodom
su vam ušle na jedno, a izašle na drugo uvo
jer
kad bi se čovjek opterećivao sa svim i svačim
đe bi mu bio kraj
na groblju
je nama borba dala cvijeće iz Holandije
pored ovoliko
plodne zemlje
posla ima, al niko neće da radi
svi se samo nešto žale

protestuju čoče
ja sam se evo angažovala
nema veze što sam u penziju
šta mi fali
ništa vala
možda nijesam za izlog, ali za u podrum
uklapam se nekako
i šalim po malo se nadam
da će naići kakav Turčin iz serije
e usrećila bi se vala
oni se prema ženama ophode
loše vala preloše
eno je svaka okićena
žao mi je svog nakita kojim sam platila procjenu štete za imanje koje je voda odnijela
prije četrdeset godina
o čemu ona misli
mogu misliti kako ti je u glavi
osjećate li promaju
violeta, pritvori ta vrata bliža si
da mi ne stradaju ođe bubrezi
ne bi me imao ko obrtati
ako legnem
neću ustati
e da me oće s nogu
nijesam ja te sreće

ima li kakva ljepša tema
uoči Osmog marta
treba ženama uljepšati život
i smrt
na porođaju

u pravu si ti,
ali to ođe ne prolazi
jednostavno se ne prodaje
ne izgleda dobro
statistika
poslije se čudimo što nam se natalitet smanjuje
zbog mentaliteta
čuđi me da uopšte više iko i rađa
djevojčice
sad je taj test baš nešto povoljan
sjećam se kad ste vi to radili u Beograd to je nešto bilo u krv skupo

ništa nije skupo kad se radi o produženju junačke loze
koja bije, je bila i biće svoje
žene su se ulijenjile, neće više da rađaju, svaka bi na carski rez, e bogami ne može to tako
kad si se jebala nije te boljelo
klasika

ne bije ljekar, no babica
ispisujem
na daskama koje život znače
transparente
za protest u podzemlju povodom Osmog marta
iako niko nema namjeru da protestuje
što bi kad posao cvjeta
ja bogami nemam kad da se popišam, a ne da protestujem
sama
na braniku patrijarhata
stojim i gledam
trista polomljenih glava

tetka jesi li živa?
nemam razloga, da u ljubav verujem, samo živim, ništa drugo, a u stvari nisam živa samo
tako delujem

videćemo tek kad sve raspakujemo, ali nam se čini da je više od polovina robe ode škart koji
je ovo bezobrazluk
sad nema povratka
nema nama spasa
već dugo oni nama serviraju lošu robu, ali gore od ovoga
teško da može

dublje

može, može, kako ne, duboka je ova kanta

sljedeći put pametnije biraj

između dvojice
dostavljača kojima je razlika u pakovanju
šta nam uvaljuju
kad imaju kome

plaćamo mi

plaća ona
koja se i dalje trudi da motiviše žene

za na protest
table su ispisane

otpisaćemo sve što je propalo
dosta toga je izgubljeno
ali

jeste li se umorile
nemamo kad od priče
i od crnih, najcrnijih misli
pa što ne promijenite temu
sve je to u glavi

kako ti prođe
pričaću ti poslije

da ne kvari dobro raspoloženje
povodom LIJEPOG POVODA
koji je pred vratima

tamo nam je smeće

dobro ste se vi organizovale
vidim ja da vam ne trebam

ovo ću da im vratim

predlaže iako zna da će njen predlog biti odbijen

moje godine iskustva valjda znače nešto
najbolja si cvjećarka u gradu

bila nekad
jedna jedina
sad ih ima koliko očes
đe god se okreneš
gužva je po gradu, izgubićeš tri sata, a pitanje je šta ćeš postići

visok pritisak
mi ne gine

i to što kažeš
učinjenu poslu mane nema, davno je rečeno
nema nama ništa bez Srbije kad smo spali na dva dostavljača
nećemo o politici tetka
stara policajka
samo čekam da me rasporedit, i onda ću ja frka, frka, frka, da očistim sve ove ruže što su one
mislile
da bace
to je za otpis
ima da ih ne prepoznaš kad se vratiš iz banke
u skladište idem,
a ruže su za otpis
takvu robu ne smijemo da prodajemo mušterijama
jer ćemo ih izgubiti
a jes, pobrkala je tetka, što ću, utiče na mene ovolika šekiracija
prodaće se, neće se prodati
najbolje je da ja idem s tobom
ja im ođe samo smetam
nemoj, tata me već čeka tamo
nego ajde ti taman zamijeni vodu ako nemaš šta da radiš
kojima
svima
sve vode treba da se promijene
a đe ću naći vodu?
u bunar na selo
uz stepenice
a jes jest rekle su prije, nema ograde, meni treba malo vremena dok se ne alavertim

odoh
pa čeka li te
već kasnim
ajde onda, šta čekaš
deveti mart da mi svane

na groblju

neka cvjeta
poljsko cvjeće
nek se kiti
s njim proljeće
ja ga neću više brati
jer ga nemam
kome dati

kome ga je
darivala
zemlja ga
pokriva

eto tako
naopako je sve počelo
zlo i naopako
posuto ružama

dok vlasnica cvjećare, sjedi za volanom u bijelom autu marke CITROEN CACTUS,
parkiranom u podzemnoj garaži

tu ispred ovog podruma
šedi i plače

ustala sam u pet...

kao i većina ode prisutnih žena koje se nadaju da ipak nećeš početi da nabrajaš šta si sve od
tada uradila

šta ima da nabraja, pa ne plače valjda zbog-

ko još plače zbog posla

ja
al kad plačem
plačem da niko ne gleda

to je što je-
ćuti i trpi

i slušaj muziku
to pomaže
do jedne mjere
dok ne pukneš,
a kad pukneš-

prevršio je svaku mjeru

pokupio je decu u auto i odvezao ih na selo
kod njegovih
da sahrane psa

pa šta fali?

sve

mene su isključili iz nečega što smo trebali da odlučimo i uradimo zajedno, kao familija
sigurno ima tu i tvoje krivice
za raspad braka je potrebno dvoje

daleko bilo, ko priča o razvodu braka
ti, žališ se na muža
i odma dobiješ savjet da se razvedeš

kako ja da se razvedem od oca?

nikako
nećemo o tome
ođe ni sad
ni nikad
nije trenutak
a nije ni prilika

šta je bilo nakon što si ustala u pet

legla sam u tri
jasno, to smo već čuli, maločas, da ste istovarale do dva do tri sinoć

ne bi ni imala vremena da se baviš decom i psom
koga sahranjuju u ovom trenutku
bez tebe
dako se i to više završi
jučerašnji dan
tome se kaže: ponovio se ne povratio se

poreži ovima dna dako se malo povrate
uh nikakve su

spavala sam u autu
tu, na ovom parkingu ispod zemlje
mogla si da se ugušiš
mogla sam i da poginem da sam vozila
dobra odluka
odgovorna je ona

bira manje od dva zla
za brata, oca, majku
kida se
sa njima treba baš pažljivo
i ovako su nikakave ove trake

piši propalo

žene, saberite se, imamo puno posla
ovome nema kraja
tek smo počele

šta nas sad ubrzavaš
do maločas si govorila polako, polako, sve će se stići

ovim tempom sigurno ne

ja čekam šeficu da me organizuje

spavala je samo dva sata,
čekamo nastavak
agonija svakodnevice
klasika

meni je to preozbiljno
daj nešto da nas digne

samo nemoj puno da pričaš jer će ostale žene, gore iznad zemlje,
izlaći na protest
da se solidarišu sa nama
nemaju preča posla

shvatate li vi da nas tek čeka ludnica

nakon što se ona isplače za volanom

posmatram te, ali ne reagujem

vidi je i njena radnica, ali se pravi da je ne vidi
nalazi se u nekom poslu
ima ga na pretek
a i kada ga nema, ona ga izmišlja

ja i dalje plačem
bolje sad nego poslije
na početku farse
da se zna da je farsa
iako su suze prave

gledam te kako jecaš

suze ću ipak opisati ja
ili neću-
najbolje je da suze zamišljate

tako si plakala i kad si bila mala

iz sličnih razloga zbog kojih plačem i sad

objašnjavaš nešto majki, kroz suze i bijes, lupaš rukama u volan
jasno je da samo jedna osoba na svijetu može u tebi da probudi takvu nemoć-

moj otac

kad već nema muža ni dijete jasno je da je otac taj koji mora da zagorčava rad

otac kolac
davno su rekli naši stari

sve je moglo da se završi još prije dva sata da je on došao u skladište kad smo se dogovorili
ja ga tamo čekam pola sata, računam sad će, gužva je u saobraćaju, zovem ga-
zauzeto

poslije dvadeset minuta se konačno javlja
đe si tata

u tri pičke materine
viče na mene
da se snađem

jer je on zauzet zvanjem telekoma oko nekog paketa, pa se nijesu javljali i morao je lično do
njih da čeka red

pa jes, i tamo je gužva pred Osmi mart
pa je li barem završio što
je on na kraju iznerviran,
on je ljut na mene shvataš

shvatam tu njegovu naviku
već četrdeset godina

znam da si u pravu
ali?
i dalje ćutke gledaš svoje dijete

ne kažeš ništa
ne uradiš ništa
iako u meni ključa -

pusti ga znaš kakav je,
kažeš,
ponavljaš kao papagaj
jer nemaš snage
a nemam ni nakvih šansi ako ćemo pravo
da bilo šta promijenim
sada
trebalo je misliti prije
za koga se udajem
mlada sam se udala, premlada
moj brat nije takav kakvim ga njih dvije opisuju
ne čujem tačno ni kako o njemu pričaju, ali znam da preuveličavaju
poznajem ih
ne -
on nije takav
gori je

ne nalazi riječi kojim bi ga opisala ili možda baš nalazi ali ja to ne čujem, i vi to ne čujete

što nas ne sprečava da vidimo da lije suze zbog oca, ali da je kriva zapravo majka koja nije
učinila ništa da to spriječi
i tako dalje i tako bliže

dosta. mi je tuđih briga
odoh na vazduh

neispavana je
zato histeriše
treba malo da se odmori
utići ti na nju
ti si joj majka

moja majka koja je ostala trudna sa mojim mlađim bratom da bi otac počeo da se opija-
od sreće
kad se moj brat rodio, tri dana ga nije bilo kući jer-

se opijao od sreće
onda se opijao od toga što nije mogao da sluša bebin plač
pa još više kad je shvatio da je beba ometena u razvoju
poslije čega je počeo

novi život
odzvanja mi u glavi rečenica mog oca
nakon
sahrane
nećemo o njoj
o kome sad?
o sahrani mog brata

što je mnogo mnogo je
toliko para dati za auto marke CACTUS
da bi ga sad slomila

to mogu samo ja
barem da je imala udes nego ovako
ma dođe mi
da se ubijem ali -

laže

dobro, baš da se ubije možda i ne, ali došlo joj je bilo svašta
a još nije ni čula da je majka ipak nazvala dostavljača telefonom
i odlučila da kaže
ono što se nakupilo

neka si mu vala rekla
uprkos tome što će to izazvati nove i veće probleme

loš glas se brzo širi
teška je za saradnju
reći će ljudi

sama je
to je problem
čuš sama pored nas ovoliko

izaći ćete na ulicu
jer imate puno pravo
i milion i jedan razlog

da izađem iz svog auta i išutiram ga
samo naprijed
pazite da se ne povrijedite

neće, zna ona sebe da pazi nije mala
neka lupa u zaštitnu gumu na vratima auto marke

puno košta
zato od toga nema ništa
pazite šta sam vam rekla

pas koji laje ne ujeda

mного je volio da se igra

bilo prošlo

neka, valja se, da zalijemo suzama, kad već alkohola nema

plače li još

ne

majka joj je dala tabletu za smirenje

neka je
dobro je

nijesam dobro

a kako će i biti
kad je muž bije

kad mu prekupi
njen ručak

muža je svakako planirala da ostavi
ko?

ja?

ti, ti....

ti si se maločas žalila da se ljuti, da s naljutio, što juče nije bilo ručka
iznerviro se, to sam rekla

a u čemu je razlika?

zavisi od muža do muža-

kada se kaže iznervirao se obično se misli samo na urlanje

najmanje na dranje

dobro i na gađanje tanjira usmjerenog u-

ako ne već u mene, a onda barem u zid iza mene

izostavila je da opiše detalj svoje svakodnevice

i to da je u tanjiru, ovom tanjiru kog je upravo gađao, ako ne već u nju, a onda sasvim sigurno....

ajde više

nastavi

nemam pojma

dje sam stala

umorna sam

od ručka, od ručka koji mu se ne dopada, što mu po starim dobrim običajima daje za pravo ono što ste zamišljali prije -

onaj tanjir

leteći tanjir

koji leti prema mojoj glavi -

blizu, sasvim blizu,

ali me ne pogodi

samo zato što si srećnica

ne, ne, ne zato, već

zato što

je ćutanje zlato

ako te tuče, sama si kriva

što si živa

ručak nije dovoljno slan, ili topao, ili ukusan ili jednostavno nije ručak dostojan

koga?

muža

koji te počasti nizom uvreda na praznik jer si slaba domaćica

ili žena, ili majka, ili sestra ili porodično dobro

iz Crne Gore

nemoj da mi diraš državu

idi u Srbiju ako misliš da je tamo šta bolje

svuđe je to isto

vremena se mijenjaju

na gore

imamo još snage

ispisujem

bodrim više sebe nego druge

umorna sam
od čekanja na -

dobro, i šta ćemo s tim
da izgubim najbolji dan u godini
zbog-
prebijene žene koja sam ja
i koja stojim u modricama na protestu
protiv nasilja

koga svuđe ima
ako ćemo realno
uvijek se nađe dobar izgovor za-

ćuti i trpi

vjerujte od malena se to uči

što je meni nešto vruće ode
mora da si u klimaksu
e pa ne znam više koji je đavo
ali neki đavo jeste

đeca trpe, znam ja
ne znaš ti ništa, jer nikad nijesi imala ni decu ni muža
ona zaćuti
možda i zaplače, ili ništa od toga

naše su žene jake
fala bogu
ponosne žene: ćerke, majke, sestre, komšinice, rođake u Crnoj Gori ćute i trpe
dok ne prođe
jer smo jake

ili dok ne puknu
ove godine pucam po šavovima

jebalo vas cvijeće, da vas jebalo, i vaše porudžbine i vaše površne poruke ljubavi ispisane
mojim rukopisom
ja je u potpunosti razumijem

izvedi je, neka zapali jednu, dako se smiri malo
ođe ima još posla

kako si, pitam drugaricu, ona odmahne rukom i obriše suzu
nikako je, ne samo ona već i ostale, samo što se ne žale, trpe sve po spisku

jebem vam sve po spisku

a kome?

šta kome?

kome da se žale?

jedna drugoj- da bi mogle da se takmiče ko je veća mučenica

što li mene ne prolazi ova mučnina danima kad

trudna nijesam

barem to nemam vala od čega

nako od ovog cvijeća

svoj seksualni život, koji nema, bi i u slučaju da ga ima, držala u tajnosti

ko se hvali sam se kvvari

a ti si pokvarena, nemaš kud više

ne kaže to, mada to misli

klasika

kakve su ti misli, takav ti je život

život je nekad siv a nekad žut

život je

idiot-

bre, kažem ti -

idiot

tako je maločas opisala oca

nakon čega je hladnokrvno pitala majku:

kako si mogla da udaš za njega?

mladost ludost, dežurni odgovor

opšta mjesta

a što se onda barem nijesi razvela?

zato

zbog dece

si i trebala da se razvedeš

a đe ću?

kod mojih nema mjesta

tamo je već došla snajka

i zauzela moje mjesto

je zauzeo moj brat

e bože kad se sjetim
koja je to radost bila
njih dvije, već odrasle, a onda sin
za koga se znalo da je sin čak i prije odlaska u Beograda
a nije se znalo, šta pričaš to
znalo se, ja sam znala, sanjala sam, meni test nije ni trebao

pa tebi i nije, jer nijesi ti bila trudna

e kako se moja majka obradovala
nikad je nijesam videla tako srećnu
skinula je crninu za bratom poslije sto godina
samoće

ja u crnini, stojim tamo, mirna
čistiš ruže koje su počele da trule
laticu po laticu
kidam
glave koje su ionako prekinute
valjaće za korpice
dok zamišljam kako se kida vratni pršljen mog brata
u skoku sa -

izdrži još malo, bodrim sebe dok skupljam pare da ostavim muža
a kad ga napustiš, on će te pronaći i ubiće te
možda i neće
ako budem imala sreće
da ih neko sa strane čuje, kao što ih čuje, pomislio bi
da su muškarcu u ovoj zemlji -

kakvi god da su, naši su
moramo ih trpjeti
imaju baš mnogo pozitivnih osobina
moj brat je veseljak, kao i ja
kad je dobro raspoložen
svi nekad ustanemo nervozni, još naročito ako imaš u kući situaciju kakvu imaju oni
daleko bilo
to dijete ga je do kraja poremetilo, on je prije toga bio normalan čovjek
imali su skladan brak
jer jee on bio jedino muško dijete
muž od pedeset godina
prije nego je ubio ženu i dijete sa smetnjama u razvoju, iz čista mira, što bi se reklo, pukao
čovjek, daleko bilo

što dalje od nas i vas, u ovom istom gradu, u vašem komšiluku

dobro je jadna eto si zapjenila nemaš kud više puca ti glas koliko se dereš čujemo mi tebe
dobro iako smo
tu smo đe smo
tako je kako je
mora čovjek da se pomiri
sve su to sudbine, vjerujte mi, kako se kome ispiše
doktor mi je nakon operacije rekao da mi se ne piše dobro ako ne promijenim način života
vala si ga fino promijenila: stojiš pet dana po dvanajest sati

što se mora nije teško
Osmi mart nije svaki dan
sinoć kad sam legla, noge su me boljele kao da me bodu noževima
kao malu sirenu
koja je žrtva
e ne nego ne znam šta
sad još i bajke ne valjaju
jer su žene podređene
meni ne bi smetalo da sam Pepeljuga
da se udam za princa i postanem princesa
a) sa rakom
b) poginula u saobraćajnoj nezgodi
c) sa suicidalnim mislima
pušti me časti ti
vidim da si vrlo dobro obaviještena što se čini u Veliku Britaniju čoce, a sve kao nemaš kad da
se popišaš
ne znam više stvarno šta deci da čitam pred spavanje
a i ne čita im dugo već oni uveliko spavaju kad ona dođe, a spavaju i kad ona ode
šta ću, moram da radim
dobro se snalaze
ka i sva siročad bez majke
đecu nemoj da mi diraš, za njih ubijam
jedino ispravno

da ja jednu zapalim
skuvaću kafu...
ajde više!
op, šta ovo bi?

bi ono što je očigledno, ostaše u mraku
da nije osigurač

ja sam samo uključila kuvalo...
bilo je mokro, sto posto
au, kako ćemo sad
zovi Nenu, da zove gazdu
izvinite, stvarno nijesam namjerno

nijesi ti ništa kriva
što te on tuče
a jeste
nego ajde
sramota me
što ćemo sad?

upalite lampe na telefonima
rad ne smije da stane
ni razgovor
moramo nešto progovoriti
a pričate vala za sve pare
ne zaklapate

skratiću ti ja tu jezičinu
rekla mi je rođena majka kad sam joj se prvi put požalila da me udario
trebala si odmah da ga ostaviš
sad je kasno kasno za sve
ove ne možemo spasiti
pogledajte
a nemam šta da gledam
bačaj odma
pedeset eura iz džepa
pih, kako bazdi,
a sinoć sam mu mijenjala vodu

da si mu mijenjala vodu ne bi se ubaždalo

prije dvije noći sam ih skratila

ovo je treća kanta od jutros koju sam prosula

samo da se proda ovaj ostatak pa će se nadoknaditi

prodaće se
neće se prodati

nije mi bilo dobro kad sam videla fakture

dodaj mi makaze molim te
čula sam doktora dok mi je radio carski rez

anesteziolog ti je najvažniji
ada to se zna
ako njemu ne daš pare
možeš da se slikaš
za instagram
direktno iz mrtvačnice
sa sve cvijećem uz poruku
It is a boy
daleko bilo
ovo je Osmi mart, saberite se

u čemu je problem?

u Osmom martu sigurno nije
onda je u nama problem je li
opet jovo na novo

sve je isto samo je sve gore, a cijene su za trećinu veće

nabićemo cijene

majka 50e
baba i snaha 35e
radnice 25e
tri buketa po 15e
plus 20 ruža po jedna

pisalo je na listici koju sam CVJEĆARKI predala u mraku
to je ovaj gazda Mirko sa Cetinja je li?

nije
on je naručio samo za babu
a što će s majkom?
nema majku
baba ga je podigla
greote

rekla ti je da iskombinuješ nešto

još nešto?
da se ne zna kad će struja

šta da iskombinujem?

nije rekla
naravno da ne
ima povjerenja da ću ja-

šta ja,
meni je skoro sedamdeset godina
kombinujem već čitav život i ne mogu više-
ne kažeš to

ne, to ni ne pomsilim
jedva se okrenem
pogledam oko sebe
i nastavim

nemam snage više da govorim,
a ne da protestujem
zbog budućih generacija

ali zato praviš buket

sebi-
za sahranu

imamo nove porudžbine
znamo
već pravimo
redom po spisku
sve

povrh postojećih
je još novih porudžbina -
tri spiska

ne može da se stiže
ne primajte više porudžbine

šibam
gore je ludnica

a ođe kao nije
ču li ona šta sam joj rekla
samo polako
jedna mora sa mnom gore
brzo
ko će,
a da nije tetka
ne slobodno
nijesam ja te sreće
za tebe imamo drugi zadatak
i treći i peti
ovi karanfili što ste ih ti i Viki pakovale
nešto su se nabudžili
jesu vala
ovaj celofan ne smije ovoliko da ide preko
i vadite gipsofil od svuđe
posušio se
to je pet kanti
pedeset
sto pedeset kanti punih gipsofila

znala sam
ali nijesam ništa rekla
jer
one sve znaju
valja li ovako
dobro je to
a nije ni pogledala
nije se ni okrenula
nema kad
ne zna đe udara
ne zna zašto je došla

tri stvari su bile
spiskove je predala
šta još?
pokušava da se sjeti
ko nema u glavi ima u nogama
bolnim
venama
upaljenim
kad sve prođe
ruskus, to mi još treba za gore

ali nijesam za njega došla
pripali mi da ispušim dok se budem gore vraćala
pet šest dimova će stići da povuče,
ako i to
pomoći ću ti
aha znam, kartice, šetih se
treba neko da piše poruke, ima ih baš dosta
od ovih novih porudžbina

stanite više sa porudžbinama!

majko, srećan Osmi mart, volim te
ili ne
kad te ovako tretiram
zbog
mušterija koje ne smiju da se žale

mi primamo reklamacije
za razliku od dostavljača
ko radi taj i griješi
samo da je s osmjehom
barem taj bio i lažni
osmjehu se u zube ne gleda
umorne smo
preumorne

princeze, žene, majke, sestre, snahe, zaove,
sebi na posljednjem mjestu

svekrve najgore prolaze
one su posljednja rupa
na sceni
uh što se ubodoh
ka Trnova Ružica
to bi bila dobra reklama
za cvječaru
jes čoč
ka da je život posut ružama
i brak
mrak
e da će struja barem doć
kad će
ne znam

au, štp ćemo dalje
ovako više ne može
pauza
ne mogu više
kakva crna pauza u ovoliki posa
snadite se nekako
uključite svjetlo na telefonima
moj je prazan
ovim buketima što se sad budu pravili treba dići cijene
pa ko voli nek izvoli
i to što kažeš
skupo, skupo, pa nemoj kupovati ako je skupo
uh, kako me je jedan iznervira prije
došlo mi je bilo da
dobro se snalaziš, bravo
ove ruže što su bile kod tebe kući
se najbolje drže
mijenjala sam im vodu tri puta
gospođe
napunile su mirisom kuću mog brata koja je mirisala
na smrt

jeste li žive?
tetka lipše
imamo nove porudžbine
poručila sam ti po Maji da ne primaš više porudžbine
ja idem kući, ne mogu više da stojim, pa ti i Maja pravite
ne kažeš to
nema vajde
praviš bukete
možda baš za žene slične tebi
sve smo mi jedinstvene
i nijedna od nas ne cijeni sebe
džaba ja cijenim sebe kad drugi neće da toliko da plate
spuštaju mi cijenu
jer vrijedim
jaka si ti
nemoj da se predaš
pređaću se, neću se predati, pređaću se
e nećeš vala
kaže kanti karanfila koja se upravo prevrnula
zali li nas ti, zali

još su mi mokre nove falile danas
ima da zaglavim u hitnu
pitanje je ne dana, nego sata, kad ću opet početi da pijem

e nemoj vala kad si se do sad sačuvala
a zašto sam se čuvala
ne znam
pravo da vam kažem
imala sam dobrih prilika
u to ne sumnjamo
ali
mislila sam da će naići bolje
oće oće
i šta sam dočekala
da mi on zagorčava život nakon što sam mu rodila troje dece

jedna me mušterija pitala kako se osjećam dok pravim buket

i šta si odgovorila?

ona iznenada začuti

ona da začuti, to je nemoguće, onda uvijek nešto priča

ostala je bez teksta
kao da se nečega iznenada sjetila
pogledala ih je sve
kao da je nešto shvatila
pogledala je i publiku iza stakla u kome je bilo izloženo ne samo cvijeće već i ona, koja je imala nove zube, iako joj stari nijesu bili sasvim pokvareni, morala je da ih izvadi da bi ugradila nove ljepše

prošlogodišnji bonus za Osmi mart

nije to rekla mada je bila istina da je ona sama zaradila sve - uključujući i pare za onog psa kog
dosad su ga vala više sahranili

muž, deca, posao, kuća, roditelji, njihova kuća, roditelji od muža

i oni valjda imaju kuću
koja mora na nešto da liči
a moram pristojno da izgledam

pristojno po standardima onih koji kupuju

jer kupuju i moj osmjeh

ma koliko vještački on bio

moj je

baš kao i ovo radno mjesto za koje sam se krvavo borila
i gazila preko leševa

ako misliš na svoj leš, izgledaš mi vrlo živa

na tu opasku radnice 1 je radnica 2 otvorila hladnjaču za cvijeće i počela da vadi bukete

šta radiš to, šta je s tobom, niko nije rekao jer se to dogodilo u fantaziji radnice 2, koja je
izvadila sve bukete iz hladnjače, i za taj posao je uzela dovoljno vremena, onoliko koliko joj je
trebalo

nakon što je hladnjača ostala prazna, skinula je sa sebe svu odjeću i stala u vitrinu
vrata su se zatvorila

sama od sebe

stajala je tamo

zatvorenih očiju

mrtva hladna

i što ćemo sad?

jovo nanovo

pakujmo bukete nazad jer su rizični

šest dana mrcvarimo ovo cvijeće po rukama

ona ako hoće da stoji neka stoji

prehladiće se

nije mala

reći ćemo da imamo umjetnicu koja izvodi performans za Osmi mart

ako se budemo ponašale da je sve u redu, ljudi neće shvatiti

jer ljudje ionako nije briga

većina ljudi će svoje bukete poslati po kuriru

pozvaću policiju

samo mi reci da maknem neđe prije nego dođu, sramota me, ja sam bivša policajka, sramota me od kolega

i onda ćemo osvanuti u novinama, a ja sam baš jutros bila na televiziji

osvanućemo to je sigurno

a ako je to protest

koji ima za cilj šta?

da zaustavi prodaju cvijeća!

kad sam videla fakture zaboljela me je glava

tebe je zaboljela glava zato što ću ja da ih platim
misiš li da ne znam da me potkradaš?

ko te potkrada? nijesam života mi dece

nemoj da se kuneš u decu

kuni se u psa,
on je svakako mrtav

to mi je hvala što ih nijesam videla tri dana zbog smrdljivog Osmog marta
koji ti je prošle godine eliminisao smrad iz usta

ima sve simptome pregorijevanja na poslu

hvala tuđim muževima na mojim novim zubima
rekla bi, ali ne kaže
ne smije
izgubiće posao
zato se smije
tako su navikli drugi

dođe mi da se jedno jutro probudim i isparim
ali da prije toga doživim trenutak u kome bih ... šta stvarno mislim svima

i njenima najbližima, do kojih osjeća takvu neopisivu ljubav
tek oni ne bi mogli da me prepoznaju -

ona je ili poluđela ili bolesna ili nije više tako jaka, ne žrtvuje se za nas ne čini sve nemoguće
napore da dijete dobije nove patike koje koštaju ako ne više, a onda barem onoliko koliko
koštaju prosječne patike u odjeljenju

Puno koštaju -

nije odgovor jedne dobro majke, požrtvovane majke, čija starija deca vaspitavaju mlađu decu
dok ona traži nemoguće načine da želje pretvara u stvarnost jednim prislanjanjem
bezkontaktne kartice kojim će se trenutno zaboraviti čak i smrt onog porodičnog psa na
balkonu koga neosjetljivi muž

navikao na status četvrtog deteta u kući

vozi kod njegovih

da bi ga sahranio u dvorištu porodične kuće

u kome je njegov otac već iskopao rupu

najboljoj majci srećan Osmi mart

pišem ko zna kome

vidite kako ima lijep rukopis

a jedva je ubijedismo da je ona najbolja kandidatkinja za ovaj posao

jer sam prekvalifikovana

poslu se u zube ne gleda

pitam se šta -

radiš

pošteno

pišeš

čistiš

izigravaš potročka do apoteke

i di džejja

medijatora

slušajući takve nebuloze

da ti pamet stane

što će mi

pamet

koja nikome ne treba

oli mi skuvat kafu,

moli me drugarica

Najboljoj gazdarici

piše na šoljici dok čekam da provri kafa bez šećera nju

koja se jedva drži na nogama

ali se drži

izdrži još malo, u devet ćemo zatvoriti,

u kasi je duplo veći pazar nego prošle godine
mada su i cijene duplo veće, ali dobro
neću da se žalim
dobro zarađujem
čekajući buket koji ne stiže
buket na kome piše -
ne volim te više
rekao mi je zadnji momak u zadnjoj svadi

rekao mi je da sam uvijek bila loša domaćica
majka, sestra, ćerka, žena, komšinica, kolegica, zaposlena
i sve po spisku
treba dakle ispuniti očekivanja novim zubima koji možda i nijesu toliko neophodni ali važno
je da bliješte
novo je novo
sija
kao tepsija sa hljebom koju su stare Crnogorke nosile na svojim glavama na vrh brda nakon
čega su njihovi vlasnici imali pravo da ih ubiju kamenom
za osnovanu sumnju prevare
nema više morala
moralíše prva radnice dok govori o poštenim ženama koje iznajmljuju stan na dan
bolje i to nego
da se utapaju u poslu bježeći od muža koji je već dugo ne zanima
đeca će porasti, a onda ću ja -
dočekati starost i bolest i smrt
odnijeće svoje neispunjene potrebe u grob
sve moje tajne ponijeću sa sobom
tri metra ispod zemlje
radimo već šesti dan
pripremamo i prodajemo cvjetne aranžmane
za dan Žena
koji iscrpljene dočekujemo u znoju lica svog i tijela svog koje nekako izdržava valjda je
genetika takva

ona je kriva!
ko sad
ova odozgo što nam već danima radi o glavi
i niko ništa
još uvijek
se nadam da ću vas videti
na ulici
ću se naći nakon što ostavim muža koji me tuče

evo je!

bravo!

bilo joj je vala više i vrijeme
mora da je bio samo osigurač

znači, sad je vrijeme za pauzu

hvala Bogu

oće li nam on skuvat kafu ili da opet dosađujemo Viki

pauza i u čitanju

uh kako me sad bole oči

zatvori oči zelenog oka

noćas opet igra stari film

ti si ta glavna uloga

a ja, ja ne postojim

mene nema

nema ništa bez Merlina

pjeva noćas na trg

to je za srećne žene

kojih sigurno ima

a ako ih slučajno nema trebalo bi ih izmisliti

na trgu

žene protestuju

protiv?

đe mi je spisak

nabrajaj, nabrajaj lakše ćeš zaspati

ponekad poželim da se ne probudim-

Gde ću sad moja ružo

Kad na srcu leži trn

Napolju mrak ko đavo

Ja u duši više crn

Niko me neće

Ni na čiji ne smem prag

Gde ću sad moja ružo

Nigde nikom nisam drag

Ni na istok, ni na zapad

Na sever, ni jug

Nigde, nigde bez tebe se

Vrtim još u krug

ovome nema kraja
neka stane više sa porudžbina!
lakše reći nego učiniti
stop!
ovo ne može ovako
ne ide više
treba nam pomoć
pauza nam treba žene
sad smo s pauze
pa neka smo
treba nam još pauze
da malo dođemo sebi
da se okrijepimo

još jedna pauza
nakon nakon koje će
po sredini scene biti i dalje rupa
crna, crnja, najcrnja

kako si ti mislila da mi ovo izguramo?
na mišiće
to svakako
neće moći
izmjeri obim glave
nema šta da mjerim kad vidim s oba oka
vidim
čak i u mraku

hajde da malo se gledamo u mraku
bolje bi bilo zar ne
kada bi mogli malo brzo i polako

ovo neće proći bez muške ruke
ima li iko da nam pomogne
ima ima kako nema samo treba da se plati
nema džabe ni kod babe
ona vala zna s parama

nije trenutak za šalu
ni za podjelu muško ženskih poslova
u Crnoj Gori
dobro došlo za transparent

na protestu
protiv-

daj mi taj spisak

ja sam za to da žene rade -
sad kad su se izborile za svoja prava
eto im ga sad
tražile ste gledajte
kako pokušavaju da kroz malu rupu izvuku preveliki buket
nije preveliki samo
je visine prosječnog Crnogorca

što će nama ovo?
treba im za ispred cvjećare LIJEPI POVODI
ili za maskotu protesta
to fali ovoj Podgorici
neka osmomartovska fešta
poput praznika Mimoze
zvuči ozbiljnije nego protest
na kraju kog ćemo zapaliti buket na sred trga Republike
Nezavisnosti

stajace buket, dovoljno veliki da sakrije sve nevidljive -

ženska glavo, shvati, ovo ne može
kaže dekorater broj jedan
dok dekorater broj dva pokušava da uvuče šaku u rupu
postoji li ikakav način
da platiš
postoji i treći dekorater koji me snimi od glave do pete
dok se prva dvojica već pripremaju za odlazak
nemoj slučajno da ti odu
jer bez njih-
bruka crna
šta smo radile
ništa
koliko?
treba da se šega električnom testerom koju nemamo znači moramo da je neđe pozajmimo
može li ovo da posluži?
ne radimo mi više s tim
za koliko?
ispod dvjesta eura ne možemo

petorica nas je
izgleda da je rediteljski izbor bio puna podjela, svih pet ljutih dekoratera nalazi se na sceni, i
zagleda rupu, dok, čekamo rasplet ove situacije
u kojoj ja doživljavam poniženje
e vidi, tu ti ja ne mogu ništa
tako je kako je
koliko vremena vam treba da završite posao
računaj da smo gotovi
za sat vremena dvjesta eura
plaćanje unaprijed
to stvarno nema smisla

đe ti je gazdarica
ja sam gazdarica
ne izgledaš tako
to je što je, uzmi ili ostavi
počnite što prije

pare Boga prenemažu

guraj
tri četiri sad
ne može
majku mu jebem mora da može
vidite li kolika je rupetina
mi ga držimo vi samo gurnite
samo nemoj da ga polomite
molim vas
dako preživi vala
nije od stakla
opa, izlomi se
ma neće mu ništa biti ajde vuci

slušam ljekara i stažiste i babice i sve ostale
dok ležim tamo
pod anestezijom
budna
svjesna svega
od trenutka kad je rekao-
dodaj mi makaze
ja ću ofikariti ovaj dio što visi
šta visi
pupčana vrpca se vuče po podu

ovo se iskida
pa rekla sam da pazite
pa pazili smo
ko radi taj i griješi

kao i babica kojoj je moj sin ispao iz ruku
čula sam trenutak kada je njegova glavica udarilo o pločice sobe za porođaje

glavat vam je nešto ovaj buket

čula si i nju kako ga je opsovala
novorođenče
za dobrodošlicu na ovaj svijet
opsovala ga je slično kao
što psuje moja zaova

izvinite momci, psujem kao kočijaš, to mi je profesionalna deformacija, ja sam policajka
pa što nijesi u uniformi
u penziji sam
ne kažu ništa, ali pomisle
ono što pomislite i vi
koji gledate scenu
brutalnog šeganja dasaka koje život znače
i ne možete da uradite baš ništa da to priječite

kako vam ide
povuci potegni
zaglavio se
trebale ste da premjerite obim, a ne da radimo ovako napamet
izgubismo snagu i vrijeme i živce
i novac

donijela sam pivo kad završite da se osvježite

ajde da probamo ručno da odvalimo ovo
mislim da će moći
misli ili zna
zna da misli
to ga izdvaja od ostale petorice
koji
vidi se da ste vrijedni momci
nema šta tu više da se doda ni manje doduše bolje nogama nego rukama

udaraju iz sve snage
jako, crnogorski i mahnito
dok scena puca
po šavovima
stoj, naredi tetka
nekoliko sekundi prije nego se pred vašim očima pojavi buket
najveći buket koji ste ikada videli
uživo
metar devedeset

jutros mi je ruža procvjetala
ružu gledam pa sam zaplakala
ružo moja mladost sam ti dala
svojom sam te mukom zalivala

i to je trenutak u kome po prvi put vidimo Ružu
ušla je na jedan od izlaza kuda je onih pet radnika izašlo sa scene
sa po dva piva
jednim u džepu, a jednim u ruci
bezbrizno su išetali kao da se nije ništa desilo
kao da rupu nije potrebno zakrpiti
to neka rade drugi
koji će sanirati štetu nastalu
ljudskom namjerom
da se dođe do vrhunca
Osmog marta
nakon svega ništa više neće biti isto

Ruža bi rado uzela pikslu piva i gađala je u zid
tako da se piksla slomi
pivo šušti
zapršti
protoči
zapjeni

ali nema snage

šta radiš to
pitala bi je tetka ali ostane bez teksta
sačeka kraj ovog nevidljivog izliva pjene
nakon koga Ruža sjedne
mirno
leđima okrenuta publici

sjedne na rub rupe

ne znam kako tačno tome drugačije da kažem

sigurno ima neka naša prava domaća riječ koja opisuje kako se zove to što ostane po rubovima rupe nakon što je -

pet ljutih dekoratera, možda ne baš u najboljim godinama i punoj snazi, ali pet spremnih, to sasvim sigurno, da za dvjesto eura završe posao

kome se u zube ne gleda -

unište

Ruža ćuti, možda plače, ali najvjerojatnije da ne, jer ako se sjećate ona se svaki dan naguta tabletama da ne bi...

što je?

šta si digla nos

samo sam pjevala

a ko pjeva zlo ne misli

kaže tetka priije nego što odluči da iskapi pivo

violeta, ode treba da se počisti

pogledaj kako je sve ulijepljeno

i da se provjetri

ugušismo se

dok otvara sva vrata koja su na raspolaganju

u dvoranu ulazi svjež vazduh

ajmo malo na vazduh

Violeta, dobrovoljna čistačica, i Nenina prijateljica iz srednje škole, odlikašica bez posla, temeljito čisti scenu. Njeno je čišćenje, ako se u njega udubite, vrlo slično kakvoj drevnoj meditativnoj praksi i da bi držalo rasutu pažnju nije mu potreban čak ni reflektor

kakve veze ima sad reflektor sa rasutom pažnjom

žena priča nebuloze

Sa tim šlagvortom pojavljuju se, na svim prohodnim izlazima između tri i pet dekoratera, koji na trenutak, ali samo na trenutak probude: ako ne strah, a ono sasvim sigurno nekakvu čudnu uznemirenost. Čak ni Violeta ne čisti više. Gleda ih, a gleda i publiku.

Piše da nas je petorica, ali smo trojica. Nije poznato zašto se reditelj ovoga puta odlučio za trojicu, iako bi petorica posao kojih ih čeka uradila mnogo efikasnije-

Sveta Trojica sasvim sigurno nijesu bila uzrok za donošenje ovakve odluke koja će čitav proces produžiti za minimum još petnajestak minuta
Ako završe ovaj posao u pola sata, da smo srećne,

ako ga završe ikad

ja ne mislim ođe osvitati noćas, moram da se istuširam, vidi me kako izgledam
izgled često vara-

Pet ljutih gusara

moglo bi pisati na njihovim uniformama, ali ne piše

hrastov pod u romantizaciji pozorišne umjetnosti poznati pod imenom daske koje život znače
biće demontiran u narednim minutima

šta gledaš, pomози nam

alo ti što čistiš

tebi se obraćam

vidiš koliko nas je

šaka jada

stojim tamo kao ukopana i ne mičem se

ova je mutava i luda

Proces je zanimljiviji od toga šta su bile prve projekcije, jer skidanje pozorišnog poda ne samo
da nije dosadno već je i neophodano, u alegoričnom smislu -

bez poda se može, bez krova teže

ali se može

i dalje, i kad se misli da se ne može, tek se onda može, na muci se poznaju junaci a mi smo
junački narod junačkoga roda koji bije, uvijek je bio i uvijek će biti svoje žene

I zato proizvodnja sanduka ne smije da stane

Treći dekorater bi nešto rekao, ako smije, u vezi sa ovim našim gradskim običajima bacanja
zlatnih satova u temelje pozorišta čije smo svečano otvaranje dočekali u radovima demontaže
onoga što je freško monirano, jer se neko tamo odlučio da je ovo drvo bolje upotrijebiti za
pravljenje sanduka, jer -

protestovati se mora: neko prije neko kasnije, a neko i na Osmi mart

nema odmora

dok traje...

ja, sa šrafilicom u ruci

počinem demontažu dasaka koje život znače

đe se izgubiše oni momci?

na pauzu

a što ćemo s ovim buketom

što je pao

čim je ugledao svjetlost scene

šteta je baš velika

pao, pao, normalno da je pao kad nema postolje

ono mu je u parteru,
među sjedištima
po sred sredine dvorane
trebao bi tamo da stoji i da ne mrda

da ne pada
kao što padam ja
dok pokušavam da ga odvučem prema parteru
prema njegovoj vječnoj kući

čemu bi se moglo drugačije reći i konačna poziciji u ovoj farsii
kojoj se bliži kraj

neka nam je sa srećom

ima ode još posla
treba njoj još petnajestak minuta

a ako se bude lomila usput
trebaće joj i više

neka je, neka se isplače, ubio joj je brat,
niđe ne žurimo

niđe niđe, osim svuđe

samo polako

ide tetka da pogleda završiše li oni momci pauzu

pogleda i Ruža,
pogleda prema praznom gledalištu i ode da -
pomogne violeti
zajedno posade buket na postolje

baš prelijepo izgleda

zatvorićemo zavjesu da se ne prašnjavi
jer ode će nešto rade-
da dekonstruišu pozorište
već se digla prašina

tek će se dići

kroz zavjesu koja se zatvara u posljednjem trenutku prođe jedna baba
nje na spisku akterki nema, jer nema ko ni da je igra, babu od devedeset godina koja izgleda -
svježe

u rukama ima buket
donio joj ga neki momak
koji nije njen unuk Mirko
iako je buket baš od njega
a od koga drugoga bi bio
kad samo njega ima
kurirka iz Drugog svjetskog rata
došla da se vidi s unukom
jer mu za adresu ne zna

evo je ode, to je ova žena
morate poći sa nama
šta
ne čujem dobro
isključite najprije šrafilicu
isključim
gledam dekoratere obučene kao policajce
i pitam se đe nestaše dvojica
bilo ih je pet
ostala su tri-

tri ljuta gusara
a protiv njih ja
jednoga sam zviznula
ostala su dva
dva ljuta gusara
a pogled im ledan
jedan se okliznuo
još ostao jedan jedini policajac mi za Osmi mart stavlja lisice na ruke uz poruku:
prijavljeni ste za uznemiravanje javnog reda i mira, uzurpaciju na poslu i devastaciju
kulturnog spomenika u izgradnji

ovo nije spomenik

ovo je pozorište
u razgradnji
živa materija

to objasnite sudiji za prekršaje
a sad idete sa mnom
i vi -
kažu babi
sa liscama na rukama
stoji kurirka iz Drugog svjetskog rata
ne kaže ništa
ni kriva ni dužna
a zašto bi i rekla
kad joj je kuća puna duplih guma
upravo je završen pretres
o kilogramima zaliha brašna pronađenog u babinoj ljetnjoj kuhinji nećemo mi daske koje
život znače i dalje ležimo tamo đe nam je mjesto,
iako ste ispisane parolama
ozbiljnim na život i smrt

piti ili ne piti,
pita tetka prvu radnicu koja je ostala uspavana na mjestu na kome je prije sjela da odmori
klonula je

srce najvjerojatnije
nije niko ni shvatio da je mrtva
hladna Jasmina,
u hladnjači,
zaspala je
snom iz kog se nije više probudila

dobro, šta ćemo sad
nas bole ruke kažu dekorateri

da vam vidim mišiće

ajmo mi malo da se opuštimo
dolje ima podrum
skladište
nije preudobno
ali miriše

nije sasvim jasno da li su za ovu osmomartovsku instalaciju morali da izvuku sjedišta iz

sredine i ko je uopšte tako nešto odobrio. Radi se o velikoj odluci dekorativne prirode koja bi izgled partera promijenila zauvijek

bi ostalo upisano u istoriju da su za CVJEĆARKINE potrebe izvučena sjedišta
za koja se ne zna tačno da su završila

uprkos tome što se tačno zna: da je ih neko od onih koji se kunu u pozorište odnio u svoju vikendicu na selo kako bi potvrdio svoju posvećenost pozorištu i na odmoru

radnici se vrata nakon nekog vremena
obučeni u uniforme mrtvačkog preduzeća

ZADUŽBINA

nose gume

njima pune gledalište

dok najveći buket

koji ste ikada videli stoji po sred sredine partera

još uvijek nije jasno kako su ga Violeta i Ruža maločas provukle kroz portal i smjestile tamo
da ga stvarno niko ne uznemirava

jer cvijeću treba pozorišni mir

tako je. zato publika još uvijek i sjedi na sceni, da ne bi slučajno svojim prisustvom,
komešanjem, komentarima, telefonima, disanjem

uznemiravala njega kome treba mir

njemu treba mir je li, a ne nama koje se odrasmo od posla

kao da sutra ne postoji

danas je Osmi mart, dan žena

a sa devetim martom jovo nanovo: neopisiva količina nevidljivog ženskog posla začinjena ako
ne već pokojom psovkom, šamarom, udarcem, akušerskim nasiljem silovanjem, mobingom,
iskorištavanjem, femicidom, a onda sigurno barem psihičkim zlostavljanjem koje je ionako
teško dokazivo

i dok se pitate da se i kome sve ovo nabrojano događa, jer vama koji sjedite tu i slušate ovo se
pomenuto ne događa, baš kao što se ne događa ženama u vašem bližem okruženju, tamo i
dalje samouvjereno stoji buket -

svjestan da ljepotom, mirisom i veličinom može zakloniti sve pomenuto što mu se događa iza
leđa

od kad i buketa imaju leđa?

nego šta nego imaju

svi imaju gumena leđa

e vala imam i ja

kad mogu svi -

mogu i ja

vratila se tetka poslije svega onoga što se događalo u podrumu

u pratnji čak devet radnika

obučenih u uniforme mrtvačkog preduzeća

ZADUŽBINA

i koji će za nekoliko trenutaka demolirati ovaj buket

kako tačno izgleda ta akcija ne zna se, ali se čini da je bolje da u komičkom smislu ostane neutralna i da akterke ostanu neopterećene time kako će to izgledati i šta će ko o njima da misli, odnosno kako će se pomenuti postupci čitati, jednostavno da ćute i istrpe radnike dok ne završe posao vađenja dasaka koje život znače
od kojih će kasnije sklepati sanduk za Jasminu

vala muški raskapusaste ovaj buket-
kaže tetka
ne ostade od njega čak ni za poštenu ikebanu
na kojoj bi pisalo
NAJBOLJOJ RADNICI
kolektiv cvjećare **LIJEPI POVODI**
kome više ne pripadam.

